

[Aksel Larsen.]

får vi pludselig at vide, at det hele tiden har været retsforbundets tanke, at man måtte anvise dækning for de udgifter, som andre end retsforbundet har pådraget staten.

Det bekræfter imidlertid kun det almindelige indtryk, vi har: at retsforbundet har haft et program, og at retsforbundet har forladt dette program. Dette er også blevet understreget af den tale, den højtærede minister hr. Viggo Starcke holdt i fredags. Den højtærede minister følte trang til at belære det høje ting — og formentlig offentligheden — om, hvad samfundsskabte værdier er, hvad grundskyld er, og hvad jorden er for noget. Nu kender jeg jo den højtærede minister hr. Viggo Starcke gennem snart 40 år; jeg har fulgt retsforbundet gennem omtrent lige så lang tid, hele dets agitation, dets program, og har lært dets grundprincipper at kende, og jeg kan ikke sige andet, end at den højtærede minister med den tale, han holdt i fredags, optrådte på samme måde, som en vis person, der en overgang søgte at spille en politisk rolle herhjemme, JAK-Kristiansen, optrådte, idet han altid, når talen var om Jord, Arbejde og Kapital's program, docerede det ex cathedra, og det var kun, hvad Kristiansen sagde fra talerstolen, der var gyldigt. Næste gang han talte, kunne han sige noget helt andet; så var det det eneste, der var gyldigt — og så kunne det ikke nytte, at man henviste til, hvad han tidligere havde sagt.

Den højtærede minister hr. Viggo Starcke sagde i sin tale i fredags — det kan ses i Folketingstidende sp. 224 —

„Den fulde grundskyld berører ikke ejendomsretten til jorden, den grundfæster den. Ejeren har under fuld grundskyld fuld ejendomsret, fuld dispositionsret, fuld brugsret, fuld hegningsret, fuld salgsret, fuld testamentsret. Den eneste ret, der fratages ham, er retten til at pantsætte den jordværdi, som andre mennesker har skabt.“

Dette er i hvert fald en ny udlægning af skriften. I den tid, da retsforbundet holdt sig til sit program og sine principper, hævdede det, at fuld grundskyld, altså statens inddragning af den fulde jordrente, betød, at man reelt ophævede privatejendomsretten til jorden og gjorde den til samfundseje. Der blev sagt, at dermed ville jorden ikke

mere kunne være et spekulationsobjekt, ingen kunne tjene på at købe, sælge, belåne eller pantsætte jorden. Nu får vi pludselig af den højtærede minister uden portefølje hr. Viggo Starcke at vide, at nu er det noget helt andet, nu drejer det sig kun om, at man vil grundfæste ejendomsretten til jorden, at man altså ikke vil inddrage de samfundsskabte værdier. Ja, jeg synes, det er nødvendigt at notere dette; jeg synes, det er nødvendigt at forsøge at erindre den højtærede minister om, at i hvert fald i sin ungdom docerede han ganske andre teorier. Jeg er klar over, at han har forladt dem, men det ville være redeligt, om han sagde: jeg har tidligere drevet en agitation, som jeg ikke mere vil vedstå.

Må jeg samtidig sige om dette med de samfundsskabte værdier, at tiden må vel snart være inde til, at man finder sine egne ben i dette spørgsmål. Man har forsøgt under debatten i torsdags og i fredags at fremstille det sådan: af samfundsskabte værdier findes der kun jorden og intet andet, og derfor skal vi have fuld grundskyld. Det var i hvert fald tidligere retsforbundets teori, at ved hjælp af fuld grundskyld afskaffer man al uretfærdighed, afskaffer man al udbytning af mennesker ved mennesker. Nu må jeg af historiske grunde gøre opmærksom på, at fysiokraterne, hvorfra retsforbundet afleder sine teorier, tilsyneladende anså jorden for det eneste værdifulde, og derfor havde de en teori om, at det eneste, der burde svares skat af, var jorden. I virkeligheden gik fysiokraternes teori ud på, at jordejerne skulle svare hele skatten, men den opkommende industri skulle fritages for skat. Fysiokraterne var tilsyneladende jordejernes talsmænd, men i virkeligheden var fysiokraterne den kommende industrikapitalismes talsmænd; den skulle fritages for at betale skat, medens derimod al skat skulle svares af jorden.

Siden den tid er der imidlertid gået halvandet hundrede år, og siden den tid er der sket en total omkalfatring af samfundet. Vi har fået industri, finanskapital, pengeinstitutter og dampskibsrederier o. s. v. Alt dette er også samfundsskabte værdier, men der er ingen, der er i stand til, selv om den højtærede minister hr. Viggo Starcke engang i 1920 har forsøgt det over for mig, at levere skygge af bevis for, at man ved indførelse